

ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΙΣ ΗΝ. ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ

Ο πιανίστα Σούλιμα Στραβίνσκου, γιός του μεγάλου συνθέτη, είναι από μερικόν έτών καθηγητής του πιάνου στο πανεπιστήμιο του Ίλλινόις. Κατά την τελευταία του παραμονή στην Εύρώπη, εξέθεσε σ' ένα ραδιοφωνικό λντερβιού πολλά ένδιαφέροντα γιά το μουσικό τμήμα του πανεπιστημίου αυτού.

Ερώτησις: Ζήτη τώρα στο πανεπιστήμιο του Ίλλινόις, μιάς μικρής πόλεως της Αμερικής. . .

Στραβίνσκου: Είναι μία τυπική πόλις τών κεντρικών Ην. Πολιτειών. Όπωςόδηποτε, το πανεπιστήμιο άλλαξε έντελώς την εικόνα αυτού του μέρους που άρχικώς άπετελείτο από δύο πόλεις. Σέ μικρό διάστημα ύψώθηκαν στο κέντρον του γιγαντιαία κτίρια, στα όποια φοιτούν τώρα 16.000 σπουδασταί. Το διδακτικό προσωπικό μέ τους γραμματείς, βοηθούς κ.τ.λ. περιλαμβάνει 3.000 πρόσωπα. Την στιγμή αυτή έχουμε σχετικώς λίγους σπουδαστάς, αλλά ο αριθμός άρχίζει ν' ανεβαίνει, και ή στατιστική λογαριάζει ότι το 1962 θά φθάσουμε στις 22.000.

Ερ.: Τι διδάσκεται;

Στρ.: Κατά βάθος δια. Όλους τούς κλάδους της έπιστήμης, αλλά και όλες τις γλώσσες συμπεριλαμβανομένων τών ανατολικών, καθώς και την Ιαπωνική και την κινεζική. Στο κολλέγιο «*Fine and Applied Arts*» διδάσκονται εικαστικές τέχνες, Ιστορία της τέχνης και μουσική. Το μουσικό τμήμα είναι φυσικά χωρισμένο από τα άλλα.

Ερ.: Λοιπόν, ένα είδος πανεπιστημιακού ώδειου;

Στρ.: Ναι και όχι. Η διδασκαλία άναποκρίνεται στο ώδειον, αλλά ο διαγωνισμοί και τα διπλώματα γίνονται σύμφωνα μέ τούς κανόνες του πανεπιστημίου. Επίσης, ένα ώδειον χρησιμεύει γενικώς στο να διαπλάττει βιρτουόζους. Φυσικά και μείς προπαρασκευάζουμε δεξιοτέχνας, αλλά αυτή είναι μία από τις επιδιώξεις μας. Τούλάχιστον ο Ίδιοσ αριθμός μαθητών άσχολείται μέ μουσικολογία ή μαθαίνει ένα όργανο όρχήστρας, ύπάρχουν επίσης και άρκετές τάξεις συνθέσεως.

Ερ.: Έν γενικαίς γραμμαίς ή διδασκαλία γίνεται εκεί όπως και στο ώδεια της Εύρώπης;

Στρ.: Είναι πολύ λιγώτερο διακανονισμένη. Όταν διορίσθηκα στο πανεπιστήμιο του Ίλλινόις μου είπαν: «Μπορείτε να διδάσκετε όπως έσείς νομίζετε καλύτερα; Η ούσία είναι να μάθουν κάτι οι μαθηταί σας, και να έχουν άρότερα έπιτυχία. Άλλά αυτό είναι άποκλειστικώς δική σας ύπόθεση. Έχουμε έμπιστοσύνη σέ σας. Κάνετε τώρα ότι θέλετε».

Όπωςόδηποτε ύπάρχουν άυτόπνηρες διοικητικές διατάξεις. Οι μουσικές σπουδές παραδειγματος χάριν διαρκούν τέσσερα χρόνια κατά τά όποια οι μαθηταί άν προθεύσουν προχωρούν από «*Freshman*» εις «*Junior*». Ός «*Junior*» τούς επιτρέπεται να παίξουν γιά πρώτη φορά δημοσία επί ένα τέταρτο και τότε θ' άποφορισθί άν μετά ένα χρόνο μπορούν να πάρουν το διπλώμα τους. Αυτό είναι το τέλος της τετραετούς έκπαιδύσεως. Μετά όμως μπορεί ό μαθητής να κάνει μία διδακτορική διατριβή, και μέ μία έπιστημονική άργασία ν' άποκτήση τόν τίτλο του διδάκτορος. Όπως και στην Γαλλία γι' αυτές τις διατριβές άπαιτούνται πολλά.

Ερ.: Έχει ή άπόκτησις του τίτλου του διδάκτορος έναν πρακτικό σκοπό;

Στρ.: Όχι, αλλά μπορεί κανείς να ονομάζεται «κύριος όδοκτωρ» και αυτό κάνει παντού κάποια έντύπωση.

Ερ.: Υπάρχουν στη μουσική έκπαιδύση ύποχρεωτικά και δευτερεύοντα μαθήματα;

Στρ.: Κάθε έπαγγελματίας μουσικός σέ μάς πρέπει να μάη και ένα δεύτερο όργανο. Το θεωρούμε έξαιρετικά σπουδαίο αυτό. Μία από τις μαθήτριάς μου, λίγο πριν από το ταξίδι μου, άποφάσισε ως δεύτερο όργανο να μάη κόρνο.

Ερ.: Παίζουν σέ σας τά κορίτσια και πνευστά όργανα;

Στρ.: Φυσικά. Σέ όλες τις μπάντες μπορείται να όητε όψογα ντυμένα κορίτσια να παίξουν σαξόφωνο, τρομπέτα και μερικές φορές και τομπτα άκόμα. Έν πάσει περιπτώσει γυναικες ως διδάσκαλοι πνευστών όργάνων δέν επιτρέπονται. Κατά τά άλλα το διδακταλικό πρόγραμμα μάς είναι έξαιρετικά ποικίλλο. Κάθε μαθητής όφείλει να μάη άρμονία και άντίστιξη. Δυστυχώς δέν διδάσεται *Solfège* όπως στη Γαλλία.

Συμβαίνει έπίσης συχνά να διαλέγουν σπουδασταί μιάς άλλης σχολής του πανεπιστημίου, π.χ. χημικοί, ως δεύτερη ειδικότητα το πιάνο. Άν έπιτύχουν κάτι, τότε μπορεί αυτό στις διπλωματικές τους εξέτασεις να τούς προσθήσει μερικους «πόντους».

Η συμμετοχή σέ μία τέτοια τάξη πιάνου προσθέτει στον γενικό βαθμό τέσσερας «πόντους» κατά έξάμηνον, όκτώ τόν χρόνο, γιατί έχουμε δύο έξάμηνα. Στην τετραετή φοίτησή του πρέπει ό μαθητής να συγκεντρώση 132 πόντους γιά να πάρη το διπλώμα του. Μέ όκτώ επί τέσσερα πόντους από το πιάνο, δέν κερδίζει βέβαια κανείς και πάρα πολλά, πρέπει λοιπόν ό μαθητής να άκολουθήση και άλλα μαθήματα τά όποια μπορούν να του προσφέρουν δύο, έξ, όκτώ, είκοσι πόντους. Όλα αυτά συνεφέρουν εις το πολύπλευρο της μορφώσεως, αλλά πρέπει να όμολογήσω ότι ή ειδική σπουδή είναι τόσο κουραστική ώστε ό μαθητής δέν διαθέτει πολύ καιρό γιά την λεγομένη γενική μόρφωση.

‘Ερ.: Κατοικούν οι σπουδαστές κατά το άγγλικό σύστημα σε κολέγια ;

Στρ.: Όχι, κατοικούν στην πόλη, μελετούν διως στην σχολή, που είναι ένα μεγάλο κτίριο, με πολλές αίθουσες κοντράτων γύρω από τις οποίες είναι κτισμένες οι αίθουσες παραδόχως κατά στούντιο.

‘Ερ.: Πόσα στούντιο για πιάνο έχετε ;

Στρ.: Περίπου είκοσι. Το καθένα έχει δύο πιάνο με όρα και εκτός αυτών ένα μηχανήμα ήχογραφήσεως το όποιον ο δάσκαλος κάθε στιγμή μπορεί να θέσει σε λειτουργία. Υπάρχει λοιπόν η δυνατότητα να μπορεί ο μαθητής ν’ ακούσει όψεως το παίξιμό του, πράγμα το όποιον παιδαγωγικός είναι έξαιρετικά χρήσιμo. Τα στούντιο μοιράζονται κατά ώρες στους σπουδαστές για μελέτη. Έν όλω έχουμε 30—35 στούντιο μεταξύ των οποίων μάλιστα και ένα με δύο εκκλησιαστικά όργανα.

Μεγάλες δυσκολίες μās προκειμένου το στούντιο των κρουστών έξ αιτίας του τρομακτικού θορύβου που γίνεται εκεί μέσα. Ξέρετε ότι τα κρουστά στην Άμερική παίζουν ένα πολύ μεγάλο ρόλο. Άκουσα έξαιρετικά κοντράτα από την ομάδα των κρουστών του πανεπιστημίου μας, με έργα γραμμένα αποκλειστικώς γι’ αυτά τα όργανα.

‘Ερ.: Έχετε βέβαια και μία όρχήστρα ;

Στρ.: Έχουμε μία μεγάλη πλήρη συμφωνική όρχήστρα και εκτός αυτής αρκετές μπάντες. Η συμφωνική όρχήστρα αποτελείται αποκλειστικώς από μαθητάς μόνο σε ώριμμένες περιπτώσεις παίζουν οι καθηγητά ως κοντράτιο. Πρόβες γίνονται πολλές φορές την εβδομάδα, τα άπογεύματα από τις τέσσερις έως τις έπτά.

Γιά να εύκολούνται οι μαθητάί που σπουδάζουν πνευστά πρέπει ο κάθε ειδικός καθηγητής να μπορεί να διδάξει δύο πνευστά όργανα π.χ. κλαρινέτο και φαγκότο, ή φλάουτο και όμποε, ή κόρνο και τρομπέτα ή τρομπώνι και κόρνο.

Τα πνευστά έχουν για μās μία έντελξη ιδιαίτερη σημασία, άκριβώς λόγω της ήδη άναφερθείσης μπάντας. Κάθε πανεπιστήμιο έχει μία μπάντα συχνά καταπληκτικής συνθέσεως. Αútεις οι μπάντες συμμετέχουν κυρίως στις άθλητικές εκδηλώσεις και σε διάφορες εύκαιριες δανεύζονται μεταξύ των πανεπιστημίων. Η έπιτυχία μίας μπάντας πολύ συχνά συντείνει στην γενική όδολήψη του πανεπιστημίου.

‘Ερ.: Πόσους μουσικούς έχει συνήθως μία μπάντα ;

Στρ.: Στο τελευταίο κοντράτο που άκουσα ήσαν 200. Έχουν π.χ. 16 κλαρινέτα, 6 κλαρινέτα μπάσσα, 4 κόρνα φαγκόττα και τα χάλκινα πνευστά άνέρχονται πραγματικά σε άπίθατα ύψη : 14 τρομπέτες, 8—10 τρομπώνια κτλ. Η φιλοδοξία των φοιτητών είναι να παίζουν σε μία τέτοια μπάντα. Εκτός αυτών υπάρχουν και οι φανφάρες, για τις οποίες μερικά πανεπιστήμια είναι ιδιαίτέρως ύπερρήφανα. Όχι σπανίως συμβαίνει ένα από τα πνευστά που παίζει στην μπάντα έρασιτεχνικά ν’ άναδεικνύεται τέλος τούτο, ώστε να μπορεί να μπει σε μία συμφωνική ή σε μία γνώστη όρχήστρα τζαζ.

‘Ερ.: Πώς βλέπουν στο πανεπιστήμιο σας την σύγχρονη μουσική ή όποια φυσικά μās ενδιαφέρει ιδιαίτέρως ;

Στρ.: Καί ο’ αυτών τόν τομέα μπορούμε να έπιδειξομε μία αξιόλογη μορφωτική έργασία. Συνήθισαμε τους άκροατάς των συναυλιών μας, που άποτελούνται κυρίως από κατοίκους της πόλεως, σιγά—σιγά στην

σύγχρονη μουσική έτσι ώστε σήμερα χωνεύουν και τα πιο βραυά κομμάτια της σύγχρονης μουσικής παραγωγής.

Το κορόφωμα της έργασίας αυτής άποτελούν οι μουσικές έπαιριές που διοργανώνουμε κάθε χρόνο και που διαρκούν έξ έβδομάδες. Τόν κύριο λόγο ο’ αυτές έχει η σύγχρονη μουσική. Καλώσαμε παραδείγματος χάριν δύο φορές τόν Ίγκορ Στραβίνσκυ και μία φορά τόν Πάουλ Χίντεμτ, οι όποιοι δεν έδωσαν μόνο μαθήματα και διαλέξεις άλλα διεθύβαν και συναυλίες. Μία άλλη φορά ήλθε ο γνωστός άμερικανός κριτικός και μουσικολόγος Βίρτζιλ Τόμσον και το προσέχες έτος περιμένουμε τόν Έρνέστο Άνσερμέ.

‘Ερ.: Τα προγράμματα των φεστιβάλ αυτών άποτελούνται μόνο από σύγχρονη μουσική ;

Στρ.: Ναί. Μόνο βάζουμε όγνωστα και δύσκολα κομμάτια κοντά σε ένα εύκολονόητο μοντέρνο έργο όπως π.χ. ένα όρατόριο του Ούόλτον ή μία συμφωνία του Βόν Ούλλιαμς, αυτή είναι σύγχρονη, άλλα όχι πειραματική μουσική. Έξ άλλου όνόματα όπως του Μπάρτοκ, του Στραβίνσκυ και του Χίντεμτ είναι έξ ίσου σκείτα στους άκροατάς μας όπως τα όνόματα του Μότσαρτ και του Μπάχ. Καί αυτά τα μοντέρνα έργα έχουν μία μεγάλη έλκυστική έπίδραση στο κοινό.

‘Ερ.: Άπασχολούνται έπίσης και με την δωδεκάφθογγη μουσική για την όποια τόση προτίμηση δείχνουν κυρίως οι νεώτεροι συνθέται στην Εύρώπη ;

Στρ.: Βεβαίως, άλλα δεν παίζει ένα τόσο κυρίαρχο ρόλο. Πολλοί μαθητάί δείχνουν ένδιαφέρον και συνθέται και κατά την τεχνοτροπία της δωδεκαφθόγγου σειράς, άλλα δεν τούς έρχεται στο νού να πούν : θέλω να γίνω δωδεκαφθογγιστής συνθέτης και τίποτα άλλο.

Προσπαθώμε στην σύνθεση των προγραμμάτων μας να είμαστέ όσο το δυνατόν περισσότερο πολύπλευροι. Παρουσιάζομε π.χ. συχνά Ιταλούς, δανούς, άλλανδούς, γερμανούς και ρώσους συνθέται. Έτσι δώσαμε την όπερα του Μπόρις Μπλάχερ «Ρωμάιος και Ίουλιέττα» και έπανειλημμένως παίζαμε έργα των Ιταλών συνθετών Πετράτσι και Ντολατικκόλα, και τόν άλλον καιροφ την δεύτερη σονάτα για πιάνο του νεαροφ γάλλου Πιέρ Μπουλέ.

‘Ερ.: Δεν δημιουργήθηκε τότε κανένα σκάνδαλο ;

Στρ.: Ναί, βέβαια, σκάνδαλο έγινε, άλλα όχι στόν Μπουλέ, παρά σε ένα κοντράτο με έργα του John Cage. Οι ήχοι που μās προσέφερε άπειχαν πολύ από αυτό που λέμε μουσική. Ο John Cage μεταχειρίζεται ένα πιάνο το όποιον όνομάζει «prepared piano», δηλαδή μεταβάλλει τόν ήχο ώρισμένων χορδών, έν συνόλω δεκαπέντε, διά τη ; προσθήκη μίας βίδας, ένος κομμάτιου καουτσούκ, ένος νομιαματος, ένος φτεροφ κ.τ.λ. Σ, αυτό το πιάνο παίζει βράσει ένός καλώς υπολογισμένου συστήματος. Ό,τι παράγεται από αυτό θυμίζει μουσική τών μπαλινέζων, ή όποια καμιά φορά ήχει άρκετά ροσσοτική. Άλλα το σύνολο μοιάζει περισσότερο σαν ένασ αύτοχθεσιασμός με διάφορα ήχητικά στοιχεία, παρά σαν μία σύνθεση με έννοια μουσικής.

‘Ερ.: Δεν άκλόνηστέ αυτό την κατεύθυνση των προσπαθειών του Club d’essai τών Παρισίων και τών ήλεκτρονικών έργαστηρίων της Κολωνίας και της Βόννης ;

Στρ.: Έντελώς. Νομίζω μάλιστα ότι ο John Cage προχωρεί μακρότερα όταν π.χ. συλλαμβάνει διάφορους θορύβους που γίνονται από ένα μεγαφώνο και προσπαθεί μ’ αυτούς να συνθέσει τρόπον τινά ένα μουσικό έργο. Έξετέλεσε και σε μās τέτοιου είδους πειράματα.

Απ' αυτό βλέπετε πόσο φιλελεύθερη και προοδευτική είναι η σχολή μας. Θέλουμε να παρουσιάσουμε, ότι υπάρχει σήμερα.

Τό πόσο ελεύθερα σκεπτόμαστε θα επιθυμούσα να σας τό αποδείξω τώρα στο τέλος μέ ένα παράδειγμα τό όποιον πιθανώς θα σας εκπλήξη. Μία φορά τόν χρόνο αντίτρέφουμε τούς όρους, δηλαδή μπορούν οι μαθηται μέ ένα έρωτηματολόγιον να έκφράσουν τήν γνώμη τους γιά τήν παιδαγωγική και καλλιτεχνική Ικανότητα του διδασκάλου τους. Του δίνου βαθμούς άπαντώντας στις έρωτήσεις μέ Λίαν καλώς, Καλώς, Σχεδόν καλώς. Γιά να μένουν οι έρωτήσεις στα όρια του καθαρως παιδαγωγικού και καλλιτεχνικού θέματος, τό έρωτηματολόγιον υποβάλλεται στην έγκριση του δασκάλου.

Έκει λοιπόν μπορεί κανείς να διαβάση τά ακόλουθα :

Σας διδάσκει ό καθηγητής σας πώς να κατανικάτε τό τράκ ; Χειρίζεται τό ζήτημα πολύ έπιδέξια, έπιδέξια, μέ μαεστρία, άδέξια ;

Τόν ένδιαφέρουν τά διάφορα ψυχικά συμπλέγματά σας ;

Τι Ικανότητα δείχνει ό καθηγητής σας στην διδασκαλία του ρυθμού, του φραζαρίσματος και τών προβλημάτων της δεξιότηχίας ;

Είναι Ικανοποιητικές οι κοινωνικές σας σχέσεις μέ τόν δάσκαλό σας ;

Βρίσκετε ότι είναι ένας καλλιεργημένος, ένας εύαισθητος άνθρωπος ;

Τι έχετε να πητε γιά τό ταμπεραμέντο του ;

Όταν διαβάζω τις άπαντήσεις τότε ξέρω άκριβώς τι σκέπτονται γιά μένα οι μαθηται μου και λέω στον έαυτό μου, σ' αυτόν τόν τομέα πρέπει να τούς δείξω περισσότερο ένδιαφέρον, αυτό τό ζήτημα δέν τό συλλογίσθηκα άρκετά συχνά, μ' αυτόν ή μέ κείνον πρέπει ν' άποκτήσω περισσότερη προσωπική έπαφή.

Τά έρωτηματολόγια προορίζονται μόνο γιά τόν δάσκαλο και μετά τήν άνύγνωση καταστρέφονται. Δέν υπάρχει λοιπόν καμία πιθανότης να χρησιμοποιηθούν κατά κάποιον τρόπο γιά να βλάψουν επαγγελματικώς. Ένα τέτοιο σύστημα είναι φυσικά δυνατό μόνο σε μία άτμόσφαιρα άμοιβαίας έμπιστοσύνης μεταξύ μαθητού και διδασκάλου.